

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ = ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΣ

«Ο πνευματικός άνθρωπος δεν εξαντλεί το χρέος του, όταν περιορίζεται στη στενή 'πνευματική' του αποστολή. Παράλληλα μ' αυτήν υπάρχει και η κοινωνική του αποστολή. Κι η δεύτερη είναι εξίσου σημαντική με την πρώτη ... Το χρέος του πνευματικού ανθρώπου γίνεται πολλαπλάσιο σε ώρες κρίσης – κρίσης ιδεών, αρχών, θεσμών, δικαιωμάτων. Τότε έχει καθήκον ο πνευματικός άνθρωπος να δράσει, να μιλήσει, ν' αγωνιστεί, να γαλβανίσει τους ενθουσιώδεις, να ξεσκεπάσει τους κάπηλους, να καταγγείλει τους επιτήδειους».

Μάριος Πλωρίτης

ΟΡΙΣΜΟΣ : Πνευματικός άνθρωπος ή αλλιώς διανοούμενος μπορεί να θεωρηθεί ένας **επιστήμονας, καλλιτέχνης, εκπαιδευτικός, φιλόσοφος, δικαστής, εκπρόσωπος της εκκλησίας**. Είναι ένας άνθρωπος εξαιρετικά καλλιεργημένος, ο οποίος διαθέτει άριστο ήθος, εξαιρετική παιδεία και μόρφωση και εν τέλει είναι ικανός να ασκήσει πνευματική επίδραση σε μία μεγάλη μερίδα του λαού. Ο διανοούμενος παρουσιάζεται ευαίσθητοποιημένος απέναντι σε κοινωνικά, πολιτισμικά και πολιτικά ζητήματα και λαμβάνει προσωπική θέση για την επίλυση των προβλημάτων, με κίνητρο το όφελος των πολιτών και της κοινωνίας και όχι παρακινούμενος από χρησιμοθηρικά (ιδιοτελή) οφέλη.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- **Είναι άτομα πλήρως καταρτισμένα στο χώρο, στον οποίο δραστηριοποιούνται και έχουν πολύπλευρη εμπειρία και μόρφωση.** Είναι άνθρωποι, που απολαμβάνουν την αυτομόρφωση και αποστρέφονται την απόλυτη εξειδίκευση, η οποία περιορίζει τους γνωστικούς ορίζοντες και εγκλωβίζει την ελεύθερη βούληση.
- **Είναι άτομα πολιτικοποιημένα,** συμμετέχουν ενεργά στα κοινωνικά ζητήματα και προβληματίζονται με ποικίλα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, προσπαθώντας να αφυπνίσουν την κοινή γνώμη, όσον αφορά στην ανάληψη δράσης.
- **Διαθέτουν αντικειμενικό και ανεπηρέαστο τρόπο σκέψης** - δε χρηματίζονται, ούτε πρόσκεινται σε πολιτικά συμφέροντα – γεγονός, που τους καθιστά αμερόληπτους και τους προσδίδει αυξημένο γόητρο και κύρος στις εκάστοτε κοινωνικές παρεμβάσεις τους.
- **Βασικό τους καθήκον φαντάζει η αναζήτηση της αλήθειας** και των πραγματικών καταστάσεων, που πυροδοτούν ένα φαινόμενο κοινωνικής παθογένειας και γι' αυτό το λόγο επιδιώκουν την άμεση απεμπλοκή τους από τα ΜΜΕ.
- **Είναι άνθρωποι καινοτόμοι, προοδευτικοί και αποστρέφονται το συντηρητισμό.** Συνεπώς στηλιτεύουν τη μισαλλοδοξία και είναι διαλλακτικοί απέναντι σε πολλές και διαφορετικές απόψεις. Προωθούν το γόνιμο διάλογο, που προάγει τη δημοκρατία και τις προσωπικές ελευθερίες κάθε ατόμου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- **Διέπονται από κοινωνικές ευαισθησίες και έχουν επίγνωση του κοινωνικού τους χρέους απέναντι στους συμπολίτες τους.** Έχουν έντονο το αίσθημα κοινωνικής δικαιοσύνης και ενθαρρύνουν την ελεύθερη δράση των πολιτών, χρησιμοποιώντας ως κίνητρο την προσωπική τους συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα.
- **Σέβονται τους δημοκρατικούς θεσμούς και στηρίζουν την ορθή λειτουργία της δημοκρατίας.** Μάλιστα, όταν η δημοκρατία τείνει να υπονομευθεί, εκμεταλλευόμενοι την απήχηση, που έχουν στους πολίτες επιδιώκουν **να στηλιτεύσουν αυταρχικές συμπεριφορές και φαινόμενα λαϊκισμού.** Συνεπώς, επισημαίνουν τυχόν αυθαιρεσίες και επισημαίνουν φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των πολιτών, καθώς και μιας επικείμενης χειραγώγησής τους.
- **Πρωθούν, μέσω της ισχύος του λόγου και του έργου τους, κοινωνικές μεταρρυθμίσεις για την επίλυση σημαντικών προβλημάτων,** που ταλανίζουν την κοινωνία.

ΗΘΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Διέπονται από υψηλές αξίες και ιδανικά, τα οποία **υπερασπίζονται την ιδέα του ανθρωπισμού και αντίκεινται σε ένα υλιστικό τρόπο ζωής.**
- **Σέβονται τόσο τον εαυτό τους, όσο και τους συνανθρώπους τους, χάρη στην διαρκή μόρφωση και παιδεία, που επιδιώκουν.** Έχουν αποβάλλει τον εγωισμό, την απληστία και την ιδιοτέλεια και αφιερώνονται στην επιδίωξη του συλλογικού συμφέροντος.
- **Είναι άνθρωποι, με βαθιά πνευματική καλλιέργεια,** που έχουν κατορθώσει να ασκήσουν αυστηρή αυτοκριτική και συνεπώς **είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα τρωτά τους σημεία.** Φυσικά, όταν κάποιος γνωρίζει και αποδέχεται τα ελαττώματά του είναι σε θέση να αποδεχτεί και να βοηθήσει έμπρακτα ανθρώπους, που επιβουλεύονται το κακό των συνανθρώπων τους και συλλήβδην της ευρύτερης κοινωνίας.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

- Οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν μια άρτια μόρφωση και ισχυρή κριτική ικανότητα, εξαιτίας του πλούτου γνώσεων, που έχουν αποκομίσει. Τα εν λόγω προσόντα **τους καθιστούν υγιή πρότυπα προς το σύνολο των πολιτών και ταυτόχρονα τους καθιστούν υπεύθυνους, όσον αφορά στη μετάδοση των γνώσεων τους.** Συχνά μάλιστα, καλούνται να υπεραπλουστεύσουν τις συγκεκριμένες γνώσεις, ώστε να αυτές να γίνουν κατανοητές και από μερίδα πολιτών, που στερούνται βαθιάς καλλιέργειας.
- **Οι διανοούμενοι οφείλουν** - μέσα από τη διεξαγωγή ημερίδων, ομιλιών, συγγραφής κειμένων αλλά και καλλιτεχνικών δράσεων - **να αφυπνίσουν το λαό, να προβληματίσουν και να ενημερώσουν απέναντι σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα, που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης.**
- Οι πολίτες συχνά είναι επιρρεπείς στην προπαγάνδα και στη χειραγώγηση. **Χρέος των πνευματικών ανθρώπων είναι να καταδείξουν τις πολιτικές ατασθαλίες και τον πολιτικό λαϊκισμό και με την ενεργό τους παρουσία στα πολιτικά τεκταινόμενα να ωθήσουν τους πολίτες σε μια ορθή πολιτικοποίηση.** Ο ρόλος τους είναι πιο αναγκαίος από ποτέ, εφόσον οι πολίτες και κυρίως οι νέοι, παρουσιάζονται πλήρως αποστασιοποιημένοι και απαθείς- λόγω της συνεχούς απογοήτευσης από δυσλειτουργικές πολιτικές πρακτικές - απέναντι στις κοινωνικές εξελίξεις.

- Οι διανοούμενοι καλούνται να καταδεικνύουν πρότυπα υλικού ευδαιμονισμού και ελάσσονος μόχθου και **οφείλουν να αναδεικνύουν τις πραγματικές αξίες της ζωής**, όπως την αλληλεγγύη, τη συνεργασία, την ανιδιοτέλεια και την ευγενή άμιλλα.
- Παράλληλα, οι **διανοούμενοι οφείλουν να υπερασπιστούν τα ιδεώδη της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης**, ώστε να μην υπονομεύεται η ποιότητα της ζωής τους και να μην καταπατώνται τα δικαιώματά τους. Επίσης, μπορούν να συμβάλλουν στην ανατροπή αυταρχικών και δικτατορικών καθεστώτων, μέσω και της στρατευμένης τέχνης, που οδηγεί στην αφύπνιση και τον περιορισμό της πνευματικής χειραγώγησης.
- **Οι διανοούμενοι οφείλουν να συμμετέχουν σε κάθε σημαντικό πρόβλημα, που μαστίζει την κοινωνία, εγείρει αντιθέσεις και επιφέρει πόλωση στην κοινωνία.** Οι πνευματικοί άνθρωποι οφείλουν δηλαδή, να εντοπίζουν τα γενεσιουργά αίτια ενός φαινομένου κοινωνικής παθογένειας, να προτείνουν λύσεις και να αφυπνίζουν το λαό, ώστε να συμμετάσχει στην επίλυσή του. Για παράδειγμα, το φαινόμενο της έμφυλης βίας, που εμφανίζεται στο προσκήνιο τα τελευταία χρόνια, σχετίζεται με βαθύτερες ανασφάλειες των ανθρώπων, που εκπορεύονται από την παιδική τους ηλικία. Οι διανοούμενοι εξαιτίας του κύρους και της αποδοχής, που λαμβάνουν είναι σε θέση να καταδείξουν τα αίτια και να ενημερώσουν τους πολίτες για την εν δυνάμει επίλυσή του.
- **Είναι σημαντικό οι διανοούμενοι να στηλιτεύουν φαινόμενα ακραίου εθνικισμού και φανατισμού και να επισημαίνουν στους πολίτες την υγιή αγάπη προς την πατρίδα.** Είναι επιφορτισμένοι με το συγκεκριμένο ρόλο, επειδή είναι σε θέση να καθιστούν σαφή τη διάκριση μεταξύ του φανατισμού και του αγνού σεβασμού προς την παράδοση και την πατρίδα. Έτσι, μπορούν να στηλιτεύσουν φαινόμενα τόσο φυλετικού, όσο και κοινωνικού ρατσισμού, που καλλιεργούν την εθνική εσωστρέφεια και απομακρύνουν την γόνιμη αξιοποίηση των θετικών πολιτισμικών χαρακτηριστικών άλλων λαών, που θα επιφέρουν την πρόοδο.
- **Χρέος των πνευματικών ανθρώπων είναι να εμφυσήσουν στους πολίτες την αγάπη για το διαφορετικό**, είτε έχει να κάνει με τη σεξουαλική προτίμηση, τη φυλή, την κοινωνική τάξη και τη θρησκεία. Οφείλουν με το παράδειγμά τους να διδάξουν την πραγματική αξία του αυτοσεβασμού, που αίρει κάθε είδους ανασφάλεια και περιορίζει ρατσιστικά φαινόμενα. Άλλωστε, είναι αληθές ότι, εάν οι άνθρωποι δεν διδαχτούν τον σεβασμό προς τον εαυτό τους δεν είναι σε θέση να αποτινάξουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, με τα οποία είναι εμποτισμένοι.
- **Οι διανοούμενοι υπερασπίζονται τις ελευθερίες των ανθρώπων, την ειρήνη και μια διαβίωση με ποιοτικές προδιαγραφές, ανεξαρτήτως εθνικών συνόρων.**
- Επίσης, καλούνται να γίνουν ένθερμοι **υποστηρικτές του δημοκρατικού πολιτεύματος** και να καταγγέλλουν πολιτικές ατασθαλίες και πελατειακές σχέσεις. Άρα, παρόλο που είναι δικαίωμά τους να ακολουθούν μια πολιτική παράταξη, **οφείλουν να είναι αμερόληπτοι και να μην πρόσκεινται σε κομματικά συμφέροντα**, αποκαλύπτοντας τις προτιμήσεις τους στο ευρύ κοινό.